

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/18/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513202138
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Judita Dubjelová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2015:8513202138.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Juditou Dubjelovou v právnej veci žalobkyne C. Y., rod. D., nar. XX.X.XXXX, bytom P. D. XX, XXX XX G., občianka SR, právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO:47234466, proti žalovanému Rapid life životná poisťovňa, a.s. so sídlom Garbiarska 2, Košice 040 71, IČO: 31 690 904, právne zastúpená JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom AK Košice, Němcovej 22 v konaní o zrušenie rozhodcovských rozsudkov takto

rozhodol:

Súd rozsudok rozhodcovského súdu Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO 44325452, vydaný v konaní vedenom pod sp. zn 2C/2746/2012 dňa 19.1.2012, r u š í.

Súd rozsudok rozhodcovského súdu Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO 44325452, vydaný v konaní vedenom pod sp. zn 2C/2651/2012 dňa 19.1.2012, r u š í.

Odporca je p o v i n ň ý zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 100 %. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa podaným návrhom doručeným súdu dňa 2.5.2013, zapísaným pod sp. zn. 5C/18/2013, domáhala, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca, sp. zn. 2C/2746/2012 zo dňa 19.1.2012.

Návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2C/2746/2012 zo dňa 19.1.2012 odôvodnila tým, že dňa 3.7.2007 uzavrela so žalovaným poisťovňu č. XXXXXXXXXXX. Žiadosťou o zrušenie poisťovnej zmluvy doručenou žalovanému dňa 20.11.2007 predmetnú poisťovňu písomne vypovedala. Oznámením o zániku poistenia zo dňa 23.11.2007 jej žalovaný oznámil, že k zániku poisťovnej zmluvy dôjde dňa 04.07.2008. Zároveň žalovaný v predmetnom oznámení uviedol ako konečný stav finančného plnenia poisťovnej zmluvy zostatok 0,-EUR.

Následne si žalovaný návrhom na zaplatenie 312,84 eur zo dňa 2.1.2012 uplatnil na Arbitrážnom súde v Košiciach osobitnú pohľadávku vo výške 312,84 eur s príslušenstvom, ktorá mala zodpovedať nákladom žalovaného vynaložených na uzavretie poisťovnej zmluvy. Rozsudkom uvedeného rozhodcovského súdu zo dňa 19.1.2012 bolo žalobkyňi uložené zaplatiť žalovanému sumu 312,84 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyňi doručený dňa 15.04.2013. Rozhodcovský rozsudok navrhla zrušiť z dôvodu neprijateľnosti ustanovení týkajúcich sa rozhodcovskej doložky upravenej v rámci všeobecných poisťovných podmienok (ďalej len VPP), ktorá spôsobuje jej neplatnosť, a to s poukazom na § 53 ods. 1, 4 a § 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka

(Obč. zák.). Zároveň vyslovila názor, že v tomto prípade nejde o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku s poukazom na § 53 ods. 2, 3 a 5 Obč. zák. Okrem uvedených dôvodov sú podľa nej splnené ďalšie podmienky na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) a j) zák. č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní. Dojednaním rozhodcovskej doložky došlo k jednoznačnému zhoršeniu postavenia žalobkyne ako spotrebiteľa. V danom prípade ide o zjavnú nerovnováhu medzi podnikateľom - žalovaným voči slabšej strane - žalobkyni. Túto zmluvu a VPP nemal spotrebiteľ - žalobkyňa možnosť nijako upraviť, keďže tak zmluva, ako aj VPP k nej boli vopred naformulované na predtlačenom tlačive a v takom znení jej aj na podpis predložené. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe štatútu a procesných pravidiel, ktoré neboli žalobkyni známe. Žalobkyňa pritom nemala žiadnu možnosť voľby iného súdu a už vôbec nie rozhodcu, čo ešte viac znevýhodňuje jej postavenie. Navyše v zmluve a VPP absentujú akékoľvek dohody a pravidlá o výbere rozhodcu, v procese sporu absentuje ústavná zásada „ústnosti“. Okrem toho je konanie pred rozhodcovským súdom pre žalobkyňu ako spotrebiteľa prísnejšie, a to pre kratšiu lehotu na podanie odporu (len 5 dní oproti 15 dňom v konaní pred súdom), ďalej preto, že na odpor sa prihliada len, ak bol zaplatený súdny poplatok (v prípade súdneho konania to neplatí, na odpor sa stále prihliada a súd poplatok vymáha), pre vysoké poplatky a finančnú nevýhodnosť (žiadna možnosť oslobodenia od súdnych poplatkov). Spotrebiteľ okrem toho nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť výber rozhodcovského súdu, nemôže na svoju obranu využiť inštitúty priznané mu ako slabšej strane a po vydaní rozhodcovského rozsudku nemá prakticky žiadnu možnosť v rámci dvojinstančného konania žiadať o preskúmanie rozhodnutia.

Zároveň sa žalobkyňa návrhom doručeným súdu 02.05.2013, zapísaným pod sp. zn. 5C/19/2013 domáhala, aby súd z rovnakých dôvodov, ako sú uvedené vyššie, zrušil aj rozhodcovský rozsudok rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca, sp. zn. 2C/2651/2012 zo dňa 19.1.2012, ktorý bol vydaný na základe poisťnej zmluvy č. XXXXXXXXXX uzatvorenej dňa 22.6.2007 medzi žalobkyňou a žalovaným. Žiadosťou o zrušenie poisťnej zmluvy doručenou žalovanému dňa 20.11.2007 predmetnú poisťnú zmluvu písomne vypovedala. Oznámením o zániku poistenia zo dňa 23.11.2007 jej žalovaný oznámil, že k zániku poisťnej zmluvy dôjde dňa 23.06.2008. Zároveň žalovaný v predmetnom oznámení uviedol ako konečný stav finančného plnenia poisťnej zmluvy zostatok 0,-EUR.

Následne si žalovaný návrhom na zaplatenie 195,84 eur zo dňa 2.1.2012 uplatnil na Arbitrážnom súde v Košiciach osobitnú pohľadávku vo výške 195,84 eur s príslušenstvom, ktorá mala zodpovedať nákladom žalovaného vynaložených na uzavretie poisťnej zmluvy.

Rozsudkom uvedeného rozhodcovského súdu zo dňa 19.1.2012 bolo žalobkyni uložené zaplatiť žalovanému sumu 195,84 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený dňa 15.04.2013.

Právny zástupca žalovaného navrhol spojiť na spoločné konanie veci vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 5C/18/2013 a 5C/19/2013 z dôvodu, že navrhovateľom je tá istá osoba, ktorá žaluje toho istého odporcu v obsahovo totožných sporoch a je zastúpená tým istým právnym zástupcom v oboch konaniach o zrušenie rozhodcovských rozsudkov. Uviedol, že v oboch konaniach je nutné vykonať rovnaké dôkazy, navyše obe veci sú pridelené tomu istému sudcovi.

Uznesením č.k. 5C/18/2013-98 zo dňa 12.12.2013 súd spojil na spoločné konanie veci pod sp. zn. 5C/18/2013 a 5C/19/2013 tak, že konanie sa bude ďalej viesť pod sp. zn. 5C/18/2013.

Súd uznesením poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach.

Ďalej poukázal na zohľadnenie 19 odôvodnenia smernica 93/13/EHS v prejednávanej veci, v ktorom je podľa odporcu formulovaný zámer (cieľ) smernice, aby zmluvné podmienky v poisťných zmluvách nepodliehali tejto smernici, ak spĺňajú v tejto smernici vymedzené kritériá. Poukázal na to, že ak všeobecné súde aplikujú vnútroštátne normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, ktorých východiskom je smernica 93/13/EHS, sú za splnenia aplikačných podmienok povinné interpretovať a aplikovať právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na zámer tejto smernice obsiahnutý aj v jej 19 odôvodnení, ktoré sa vyslovuje týka poisťných zmlúv. Ďalej žalovaný poukazoval na hrubú chybu pri transponovaní smernice 93/13/EHS do Občianskeho zákonníka a preklade ustanovení smernice, práve v súvislosti s § 53 ods. 4 písm. r) OZ. Podľa názoru žalovaného je zámerom EÚ uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv. Žalovaný tvrdil, že žalobca ako

spotrebiteľ mal v rozhodcovskom konaní vo všeobecnosti zaručené procesné práva porovnateľné s konaním, ktoré by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by spotrebiteľ nebol viazaný rozhodcovskou doložkou, a to procesné práva ako napr. právo podať odpor, navrhovať dôkazy, podať námietku zaujatosti, vyjadriť sa, atď.

Ďalšou námietkou žalovaného bola skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná v rámci Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007, bola osobitne podpísaná. Pričom žalobkyňa podľa vlastnej vôle mohla a nemusela osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach. Pokiaľ by žalobkyňa rozhodcovskú doložku nepodpísala, nemalo by to žiaden vplyv na zvyšok VPP a teda na poisťný vzťah. oddelená od ostatného textu VPP, aby jej poisťník venoval príslušnú pozornosť a mal možnosť sa rozhodnúť, či ju podpíše alebo nie. Vzhľadom na individuálne dojednania rozhodcovskej doložky, je táto preto platná v prípade, že by zakladala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. O tom, že žalobkyňa bola dostatočne oboznámená s obsahom zmluvy a zmluvných podmienok, žalovaný predložil záznam o požiadavkách a potrebách klienta, v rámci ktorého musela žalobkyňa zodpovedať okrem iného na otázku, či potrebuje žalobkyňa ešte nejaké vysvetlenie, doplnenie informácie, na ktoré odpovedala žalobkyňa jednoznačne nie. Ďalej sa žalovaný zaoberal posudzovaním neprimeranosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve. Žalovaný sa taktiež vyjadril k rokovaciemu poriadku rozhodcovského súdu, pričom uviedol, že žiadne z procesných pravidiel nespôsobuje výhodu či nevýhodu niektorému z účastníkov a námietky žalobkyne v tomto smere sú irelevantné.

Žalobkyňa k vyjadreniu žalovaného uviedla, že voči rozhodcovskému rozsudku nepodala odpor, nakoľko nikdy platne neprejavila vôľu pristúpiť k rozhodcovskej doložke a založiť právomoc rozhodcovského súdu. Poukázala na to, že postup žalovaného pri podpise poisťnej zmluvy bol účelový a nepreukazuje individuálnosť, ale len zjavne viditeľnú snahu žalovaného za každú cenu vylúčiť prípadné spory s pod právomoci všeobecných súdov. Žalovaný sa týmto postupom snaží za každú cenu založiť právomoc rozhodcovského súdu. K námietkam žalovaného týkajúcich sa možnosti výberu žalobcu, či osobitné dojednania podpíše uviedla, že na konci VPP je malý rámček na podpis pre klienta a hneď za ním sú osobitné dojednania k poisťnej zmluve a následne sú uvedené dva väčšie rámčeky, jeden na podpis pre klienta a jeden pre sprostredkovateľa poistenia. Uvedené usporiadanie podľa nej navodzuje dojem, že ten hlavný, či dôležitejší podpis, na VPP je až ten za osobitnými dojednaniami. Ďalej uviedla, že jej nebola daná možnosť predmetnú rozhodcovskú doložku vylúčiť, pretože podľa pokynov žalovaného bolo pre riadne uzavretie poisťnej zmluvy potrebné podpísať VPP dvakrát. Žalobkyňa nemohla vedieť, čo žalovaný duplicitným podpisom sleduje. Predmetná rozhodcovská doložka znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Žalobkyňa trvala na tom, že rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber, vzhľadom na jej splynutie s ostatnými štandardnými podmienkami.

Podaním doručeným súdu dňa 25.5.2015 právny zástupca žalovaného navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť s poukazom na zmenu právnej úpravy, v dôsledku ktorej predmetný rozhodcovský rozsudok o zrušení ktorého súd koná, prestal účastníkov rozhodcovského konania - žalobkyňu a žalovaného zaväzovať (§ 243d ods. 1 Exekučného poriadku v aktuálnom znení) .

S návrhom na zamietnutie žaloby z dôvodu zmeny právnej úpravy nesúhlasila žalobkyňa, ktorá vo svojom vyjadrení poukázala na to, že súd rozhodujúci v tomto konaní nemá vedomosť, či bol alebo nebol podaný návrh na vykonanie exekúcie adresovaný ktorémukoľvek z exekútorov tak, ako to predpokladá ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku. Aj v prípade, ak by exekútor nedodrжал lehotu podľa § 44 Exekučného poriadku, mohla by exekúcia riadne prebehnúť v dôsledku čoho navrhovateľ nikdy nebude mať právnu istotu, či do 31.3.2015 nebol u niektorého exekútora podaný návrh na výkon predmetného rozhodcovského rozhodnutia. Podľa jej názoru účinkom predmetného ustanovenia § 243d ods. 1 EP je prelomenie materiálnej právoplatnosti, ale nie zrušenie rozhodcovského rozsudku. Prelomenie materiálnej (nie formálnej) právoplatnosti rozhodcovského rozsudku má za následok, že je možné vo veci nanovo konať a rozhodnúť - jediná zmena je fórum, keďže po novom môžu vo veciach rozhodovať iba licencované súdy - teda, aby nešlo o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodov, pre ktoré v konaní pokračuje súd. Pokiaľ ide o účinky, tieto sú dané len medzi účastníkmi konania a § 159 ods. 2 O.s.p. sa nepoužije. V žiadnom prípade nebolo cieľom uvedeného ustanovenia ani zákona o spotrebiteľskej arbitráži poškodiť spotrebiteľa tým, že tento sa nedomôže nákladov vynaložených na dôvodné bránenie svojich práv a právom chránených záujmov.

Ďalej žalobkyňa uviedla: Podľa § 43 ods.1 ZoRk totiž platí, že „ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe“.

V prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky tak, ako je tomu v prejednávanej príhode, musí zo zákona všeobecný súd pokračovať v konaní v rozsahu žaloby podanej na rozhodcovský súd. Rozhodnutie o zrušení rozhodcovského rozsudku teda nie je jediný cieľ žalobcu v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku. Základným cieľom celého procesu, ktorý je iniciovaný podaním žaloby o zrušení rozhodcovského rozsudku, je zjednodušenie povedané rozhodnutie o tom, či žalovaný má voči žalobcovi pohľadávku, alebo nie. Túto otázku ust. § 243d EP nijako nevyriešilo a ani neodstránilo neistotu v právnom vzťahu medzi žalovaným a žalobcom. Obdobné závery boli prezentované v Bulletin Slovenskej advokácie č. 5/2015.

V uvedenej súvislosti je nevyhnutné poukázať taktiež na to, že aktuálna nezáväznosť predmetného rozhodcovského rozsudku nie je len následkom novelizácie EP, ale je následkom toho, že sa žalobca ako spotrebiteľ bránil nútenému vykonaniu nulitného rozhodnutia na všeobecnom súde podaním žaloby o zrušení rozhodcovského rozsudku.

V otázke právneho záujmu je teda nevyhnutné vyvodiť záver o tom, že právny záujem na prejednaní a rozhodnutí predmetnej veci je daný naďalej, a to tak na strane žalobcu, ako i na strane žalovaného.

Na strane žalobcu je daný tým, že žalobca má záujem na tom, aby:

1. všeobecný súd vyriešil spornú otázku o tom, či je žalovaný zaviazaný na nejaké plnenie alebo nie
2. si žalovaný znova neuplatnil svoj „nárok“ na rozhodcovskom súde, keďže bez konečného rozhodnutia by bola rozhodcovská doložka naďalej platnou. V prípade meritórneho rozhodnutia v predmetnej veci nebude môcť žalovaný opätovne uplatniť svoje „práva“ na rozhodcovskom súde na základe neplatnej a neprijateľnej rozhodcovskej doložky
3. súd rozhodol o tom, či si svoje právo chránil dôvodne a v takom prípade mu aj priznal náhradu nákladov spojených s uplatňovaním svojich práv a právom chránených záujmov.

Ako už bolo uvedené, právny záujem je v prejednávanej príhode daný aj na strane žalovaného, ktorý by sa prioritne mal domáhať pokračovania konania, keďže práve on tvrdí, že má pohľadávku voči žalobcovi, ktorú si uplatnil na rozhodcovskom súde, pričom stále trvá na tom, že rozhodcovská doložka bola platným dojednaním a nárok uplatnený na rozhodcovskom súde je oprávnený. Zamietnutím návrhu žalobcu by totiž žalovaný stratil možnosť domôcť sa splnenia svojej „pohľadávky“, keďže túto by si už bez značného rizika vzniesenia námietky premlčania, nemohol uplatniť znova ani na všeobecnom súde. Naopak, ak by táto pohľadávka bola oprávnená, bola by žalovanému v konaní nasledujúcim po zrušení rozhodcovského rozsudku priznaná.

Poukázal na to, že podľa nálezu Ústavného súdu SR z 23. mája 2013, č. k. IV ÚS 71/2013-36 totiž platí, že „k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona“.

Prijatie zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSRK“), z ktorého vzišla aj novela EP, malo v pravom rade za cieľ predísť takému postupu dodávateľom, ako bol uplatnený v prejednávanej príhode, teda postupu, pri ktorom dodávateľ získava vykonateľný exekučný titul na neexistujúcu pohľadávku prostredníctvom ním vybraného alebo dokonca vlastného rozhodcovského súdu a mimo kontroly štátu a princípu ochrany spotrebiteľa.

V žiadnom prípade nebolo cieľom uvedeného ustanovenia, ani zákona o spotrebiteľskej arbitráži poškodiť spotrebiteľa tým, že tento sa nedomôže nákladov vynaložených na dôvodné bránenie svojich práv a právom chránených záujmov.

Právny zástupca žalovaného na pojednávaní dňa 09.07.2015 trval na podaných vyjadreniach, ktoré boli urobené do spisu a na tom, aby súd návrh zamietol, pretože rozhodcovský rozsudok prestal účastníkov konania zaväzovať v zmysle novely EP § 243d a na základe toho nie sú žalobca a žalovaný vecne legitimovaní v spore. Poukázal na rozhodnutia iných súdov, ktoré obdobné návrhy zamietali a zastavovali

konania s tým, že predmet sporu prestal zaväzovať účastníkov, čím je rozsudok rozhodcovského súdu nulitný akt.

Na pojednávanie dňa 24.9.2015 sa nedostavili účastníci konania, a to žalobkyňa a jej právny zástupca, žalovaný a jeho právny zástupca, právnomu zástupcovi žalobcu a žalobcovi bolo predvolanie na pojednávanie doručené riadne a včas (dňa 16.7.2015). Právny zástupca žalovaného zobral termín pojednávania na vedomie, svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil e-mailom dňa 23.9.2015 (o 23:00 hod) a dňa 24.9.2015, žiadal odročiť pojednávanie, ale neuviedol v e-mailových podaniach, z akých dôvodov žiada pojednávanie odročiť. Súd preto prejednal vec v neprítomnosti účastníkov konania podľa § 1011 ods. 2 O.s.p., keďže právny zástupca žalovaného nežiadal odročiť pojednávanie z dôležitých dôvodov. Následne až podaním doručeným súdu dňa 25.9.2015 poštou, t.j. deň po pojednávaní, právny zástupca žalovaného ospravedlnil neúčasť na pojednávaní dňa 24.9.2015 z dôvodu náhlej a nepredvídanej pracovnej zaneprázdnenosti, žiadal pojednávanie odročiť na neskorší termín. Právny zástupca žalobu a žalobkyňa neúčasť na pojednávaní neospravedlnili, nežiadali pojednávanie odročiť.

Súd vykonal dokazovanie prednesom právneho zástupcu žalovaného, oboznámil sa s obsahom predložených listinných dôkazov, ktoré tvoria obsah spisu, na základe čoho ustálil tento skutkový stav:

Dňa 03.07.2007 žalobkyňa so žalovaným uzatvorila poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX. Žalobkyňa zmluvu podpísala na vopred žalovaným pripravenom tlačive, okrem textu zmluvy podpísala aj všeobecné poisťné podmienky v dvoch kolónkach vyhradených pre podpis poisťníka.

Dňa 20.11.2007 bola žalovanému doručená žiadosť žalobkyne o zrušenie poisťnej zmluvy, listom zo dňa 23.11.2007 žalovaný oznámil žalobkyňi, že poisťná zmluva v zmysle § 800 obč. zák. zanikne 04.07.2008. V oznámení o zániku poistenia bol ako konečný stav finančného plnenia poisťnej zmluvy uvedený zostatok 0,-Eur.

Žalovaný dňa 02.01.2012 doručil Arbitrážnemu súdu v Košiciach návrh na začatie konania o zaplatenie 312,84 eur. Arbitrážny súd Košice vydal dňa 19.01.2012 pod sp. zn. 2C/2746/2012 rozhodcovský rozsudok, ktorým zaviazal žalobkyňu na úhradu sumy 312,84 eur a trov rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok bol doručený žalobkyňi dňa 15.04.2013.

Dňa 22.06.2007 žalobkyňa so žalovaným uzatvorila aj poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX. Žalobkyňa zmluvu podpísala na vopred žalovaným pripravenom tlačive, okrem textu zmluvy podpísala aj všeobecné poisťné podmienky v dvoch kolónkach vyhradených pre podpis poisťníka.

Dňa 20.11.2007 bola žalovanému doručená žiadosť žalobkyne o zrušenie poisťnej zmluvy, listom zo dňa 23.11.2007 žalovaný oznámil žalobkyňi, že poisťná zmluva v zmysle § 800 obč. zák. zanikne 23.06.2008. V oznámení o zániku poistenia bol ako konečný stav finančného plnenia poisťnej zmluvy uvedený zostatok 0,-Eur.

Žalovaný dňa 02.01.2012 doručil Arbitrážnemu súdu v Košiciach návrh na začatie konania o zaplatenie 195,84 eur. Arbitrážny súd Košice vydal dňa 19.01.2012 pod sp. zn. 2C/2651/2012 rozhodcovský rozsudok, ktorým zaviazal žalobkyňu na úhradu sumy 195,84 eur a trov rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Rozhodcovský rozsudok bol doručený žalobkyňi dňa 15.04.2013.

Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31.12.2014 účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31.12.2014 účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31.12.2014 ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1.1.2015 tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak

a) účastník rozhodcovského konania preukáže, že

1. nemal spôsobilosť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, rozhodcovská zmluva nebola uzavretá v súlade s právnym poriadkom, podľa ktorého sa na základe dohody zmluvných strán mala rozhodcovská zmluva uzavrieť, alebo že takáto dohoda nebola uzavretá, podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,

2. nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu, o rozhodcovskom konaní alebo že mu nebolo umožnené sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní,

3. rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, alebo ktorý nie je v medziach rozhodcovskej doložky, alebo že rozsudok prekračuje dosah dohovoru o rozhodcovi alebo dosah rozhodcovskej doložky; ak ale môžu byť časti rozhodcovského rozsudku vo veciach podrobených rozhodcovskému konaniu oddelené od častí rozsudku pojednávajúcich o veciach, ktoré nie sú mu podrobené, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti,

4. rozhodcovský súd nebol ustanovený, rozhodcovské konanie neprebiehala spôsobom dohodnutým účastníkmi rozhodcovského konania alebo že sa táto dohoda neuzavrela, ak ustanovenie rozhodcovského súdu alebo priebeh rozhodcovského konania bol v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, ak tieto skutočnosti mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej alebo

b) súd zistí, že sú dôvody, pre ktoré by boli odopreté uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku aj bez návrhu účastníka podľa § 50 ods. 2 tohto zákona.

Podľa § 40 ods. 2 citovaného zákona súd v konaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. b).

Podľa § 40 ods. 3 citovaného zákona ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 40 ods. 4 citovaného zákona na dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. a) súd neprihliadne, ak ich účastník nenamietal v konaní pred rozhodcovským súdom v lehote na to ustanovenej, inak bez zbytočného odkladu.

Podľa § 43 ods. 1 citovaného zákona ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 54b ods. 1 citovaného zákona ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len Obč. zák.) účinného v čase podpísania zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Obč. zák. ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 Obč. zák. dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Obč. zák. spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Obč. zák. spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len

„neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Obč. zák. za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Podľa § 53 ods. 3 Obč. zák. ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 Obč. zák. za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Obč. zák. zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Obč. zák. v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa XV. časti bodu 1 VPP poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchylnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom.

Podľa XV. časti bodu 2 VPP pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu tromi fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas s týmto vyjadruje poisťník podpisom týchto všeobecných poistných podmienok. Rozhodca musí byť plnoletý, spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, musí mať skúsenosti na výkon funkcie rozhodcu a musí byť bezúhonný. Poisťovňa vydá štatút rozhodcovského súdu a jeho rokovací poriadok, ktorý zverejní na svojej internetovej stránke. Ak stály rozhodcovský súd zriadi osobitná právnická osoba, jeho štatút i rokovací poriadok vydá táto právnická osoba a zverejní ho postupom podľa § 12 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z.z. uverejnením v Obchodnom vestníku.

Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) ďalej len EP exekučné konanie sa začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie. Exekútor však môže začať vykonávať exekúciu až udelením poverenia na jej vykonanie (§ 44).

Podľa § 243d ods.1 EP exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Právne posúdenie veci:

V prvom rade sa súd zaoberal návrhom právneho zástupcu žalobcu prednesenom na pojednávaní dňa 25.6.2015, ktorým žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu zmeny právnej úpravy v dôsledku ktorej predmetný rozhodcovský rozsudok o zrušenie ktorého súd koná, prestal účastníkov rozhodcovského konania (ale aj účastníkov tohto súdneho konania) zaväzovať. Konkrétne ide o ustanovenia § 243d ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „EP“), ktorá upravuje prechodné ustanovenia k úprave účinnej od 1.1.2015. Podľa tohto ustanovenia exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu (zákon č. 335/2014 o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní - pozn. súdu) vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť

poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Keďže žalovaný doposiaľ nepodal návrh na vykonanie rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa žalobca v tomto konaní domáha, tento už účastníkov nezaväzuje, teda dosiahol sa cieľ, ktorý svojou žalobou žalobca chcel dosiahnuť.

Je pravdou, že prechodné ustanovenia EP k úprave účinnej od 1.1.2015 zaviedli lehotu, do ktorej je potrebné navrhnuť výkon rozhodcovského rozsudku vydaného v spotrebiteľskej veci, inak tento rozsudok účastníkov nezaväzuje, čiže ho nie je možné vykonať. Z tohto pohľadu sa teda javí, že o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je potrebné rozhodovať, resp. že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku je už nedôvodná.

Čisto teoreticky sa dá s návrhom právneho zástupcu žalobcu na zamietnutie žaloby z dôvodu zmeny právnej úpravy súhlasiť, avšak súdu sa javí vecne a procesne správnejší postup prejednávania žaloby a vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania súd pristúpil k jeho rušeniu z týchto dôvodov:

Ustanovenie § 243d ods. 1 EP malo za cieľ, aby rozhodcovské rozsudky, ktoré neboli „dané na výkon“ nezaťažovali exekučné súdy a prestali účastníkov konania zaväzovať. Teda účinkom zákonného ustanovenia je prelomenie materiálnej právoplatnosti, ale nie zrušenie rozhodcovského rozsudku. Prelomenie materiálnej (nie formálnej) právoplatnosti rozhodcovského rozsudku má za následok, že je možné vo veci konať a rozhodnúť. Týmto ustanovením sa rozhodcovský rozsudok ex lege nezrušuje a zákon výslovne neustanovoval, že napadnúť možno len právoplatný rozsudok - v prípade zákona č. 355/2014 Z.z. možno napadnúť dokonca rozsudok neprávoplatný.

Ďalej súd poukazuje na skutočnosť, že exekučné konanie je začaté dňom doručenia návrhu na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi (§ 36 ods. 2 EP), súdu je známu z jeho úradnej činnosti, že v niektorých prípadoch je žiadosť o udelenie poverenia zaslaná súdu aj po uplynutí niekoľkých mesiacov od doručenia návrhu súdnemu exekútorovi. Aj keď lehota na podanie návrhov na vykonanie exekúcie bola stanovená do 31.3.2015, nie všetky žiadosti súdnych exekútorov o udelenie poverenia už musia byť aj doručené súdu (aj vzhľadom na množstvo takto podaných návrhov na podklade rozhodcovských rozsudkov, ktorých výkon ešte nebol navrhnutý). Žalovaný síce vyhlásil, že žiaden návrh na výkon exekúcie voči žalobcovi na základe rozhodcovského rozsudku nepodal, ale ak by súd žalobu zamietol a toto vyhlásenie by sa ukázalo nepravdivým, žalobca by sa dostal do situácie, kedy by už nemohol podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Samozrejme by sa žalobca ako povinný v exekučnom konaní mohol brániť námietkami, resp. inými prostriedkami upravenými v EP, čo by však znamenalo znova nastolenie „sporu“, ktorý sa rieši už v tomto konaní.

Teda dôvodom je aj právna istota účastníkov konania. Vyriešenie sporu zrušením rozhodcovských rozsudkov z dôvodu neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, nie je konečným rozhodnutím, keďže súd musí zo zákona pokračovať v konaní v rozsahu žalôb podaných na rozhodcovský súd, v ktorých bude rozhodnuté, či žalovaný má voči žalobkyňi pohľadávky alebo nie.

Ďalším dôvodom, pre ktorý sa súd nepriklonil k návrhu právneho zástupcu žalovaného je posilnenie postavenia spotrebiteľov a zamedzení obchodných praktík žalovaného, ako napríklad v tomto prípade. Ochrana spotrebiteľa je jedným z nosných záujmov Európskej únie, ktorá sa premieta tak do právnej úpravy EÚ a právnej úpravy v Slovenskej republike, ako aj do judikatúry Európskeho súdneho dvora a judikatúry slovenských súdov. Judikatúra ESD, ako aj slovenských súdov považuje normy na ochranu spotrebiteľa za normy na úrovni verejného poriadku, na ktorých dodržiavanie je potrebné bez výhrady trvať. Súdu je z úradnej činnosti známe, že žalovaný si v nejednom prípade uplatnil svoje nároky v rozhodcovskom konaní na základe rozhodcovskej doložky, ktorú súdy už v mnohých konaniach vyhlásili za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktoré je v dôsledku toho neplatná.

Súd po zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh žalobkyne je dôvodný.

Účastníci konania uzavreli poisťnú zmluvu. Je tiež nepochybné, že žalobkyňa v danom prípade vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým žalovaný pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Z uvedeného potom vyplýva, že poisťné zmluvy uzavreté medzi účastníkmi konania majú charakter spotrebiteľských zmlúv a tieto musia spĺňať aj požiadavky upravené v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré obsahujú úpravu spotrebiteľských zmlúv.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy podľa § 53 Obč. zák. je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzatvorená so žalobkyňou túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou poisťnej zmluvy bez akýchkoľvek pochybností boli Všeobecné poisťné podmienky (VPP), ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov.

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol a ktorá je upravená v čl. XV. VPP žalovaného, podľa ktorej všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní, je podmienkou individuálne dojednanou (ako tvrdí žalovaný) a v negatívnom prípade, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech žalobkyne.

Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu arbitrom rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak

udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva arbitrom vrátane princípu dobrých mravov a rešpektovania ochrany práv spotrebiteľov je plne opodstatnená. Súd zastáva názor, že ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite napláňovať, sú plne namieste.

Hlavnou námietkou žalovaného v priebehu konania bola skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná, preto je platná, s poukazom na § 53 ods. 1 Obč. zák. ktoré upravuje, že nejde o neprijateľnú podmienku, ak je individuálne dojednaná.

Súd poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 2 Obč. zák. , podľa ktorého za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Po zohľadnení tohto ustanovenia súd dospel k záveru, že rozhodcovskú doložku nie je možné považovať za individuálne dojednanú. Je totiž zrejmé z celého znenia VPP, že aj keď na ich konci je osobitný odsek, ktorý odkazuje na akceptovanie rozhodcovskej doložky upravenej v časti XV. VPP, túto doložku nemohla žalobkyňa žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Za právne bezvýznamné je potrebné označiť tvrdenie žalovaného o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky v osobitných zmluvných dojednaniach. V týchto osobitných zmluvných dojednaniach si účastníci len opätovne dohodli povinnosť v prípade akéhokoľvek sporu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu už raz dohodnutému vo VPP.

Osobitné zmluvné dojednania, podobne ako celé VPP sú písané malým, husto písaným textom, ktoré sťažujú ich čítanie. Žalovaný sa bránil, že žalobkyňa si mohla vybrať, či osobitné dojednania podpíše. Na konci VPP je malý rámček na podpis pre klienta, hneď za tým sú osobitné dojednania k poisťnej zmluve a následne sú uvedené dva väčšie rámčeky, jeden na podpis pre klienta a jeden pre zamestnanca poisťovňu, resp. sprostredkovateľa poistenia. Uvedené usporiadanie rámčekov na podpis navodzuje dojem, že ten hlavný či dôležitejší podpis na konci VPP je až ten za osobitnými dojednaniami, keďže až za týmto nasleduje rámčeky pre podpisy oboch zmluvných strán. Aj toto nasvedčuje (podobne ako mnoho žalôb podaných aj na tunajšom súde s rovnakým skutkovým podkladom), že tvrdenia žalobkyne o tom, že podľa pokynov sprostredkovateľa poisťnej zmluvy treba VPP podpísať dvakrát, pričom klient nie je skutočne oboznámený, čo vlastne podpisuje, sú pravdivé.

Z osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby v prípade ich nepodpísania žalobkyňou mala stratiť platnosť tiež časť XV. VPP týkajúca sa rozhodcovského konania. Preto bez ohľadu na to, či by žalobkyňa osobitné zmluvné dojednania podpísala alebo nie, bolo jej povinnosťou vyplývajúcou z VPP podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Takúto duplicitu úpravy riešenia sporov vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach nemožno označiť inak ako za zavádzajúcu a mätúcu.

Zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve žiadnym spôsobom nemožno vyvodit' záver, že z neho vyplýva, že by žalobkyňa bola poučená o rozhodcovskej doložke a jej prípadných následkoch, ako to tvrdil žalovaný. Tento záznam sa týka výslovne potrieb klienta v súvislosti s uzavretím poisťnej zmluvy a jediná zmienka o rozhodcovskom konaní je len v tom zmysle, že v prípade sporov je možné využit' rozhodcovské konanie na riešenie sporov (kým podľa VPP už nejde o možnosť, ale de facto povinnosť).

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právo akceptovateľné ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo taká ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú.

Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, aby žalobkyni poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní.

Z ďalších listinných dôkazov predložených samotným žalovaným a to zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta, VPP a osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby zo strany sprostredkovateľa poisťenia bolo poskytnuté riadne vysvetlenie dôsledkov uzatvorenia rozhodcovskej doložky. Naopak vykonané dokazovanie odôvodňuje záver, podľa ktorého žalobkyni neboli poskytnuté žiadne informácie o dôsledkoch výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej rozhodcovskej doložky.

Súd má za to, že rozhodcovskú doložku v predmetnej veci si žalobkyňa osobitne nevyjedнала, nakoľko táto spliesla s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť VPP a teda aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom.

Občiansky zákonník od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ustanovení § 53 spája sankciu neplatnosti.

V zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zák. nie je možné akceptovať rozhodcovskú doložku, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Toto ustanovenie nie je len o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa nezvratne arbitráži.

Rozhodcovskú doložku upravená v znení, ako je uvedené vyššie (čl. XV.VPP), súd považuje za neprijateľnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to z nasledovných dôvodov:

Rozhodcovská doložka je upravená vo VPP, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť. Táto je vopred naformulovaná dodávateľom a neumožňuje spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie o prípadnom spore na všeobecnom súde. Ak by spotrebiteľ aj chcel riešiť spor na rozhodcovskom súde, z uvedenej rozhodcovskej doložky nie je možné zistiť, ktorému súdu by mal žalobu adresovať, keďže rozhodcovský súd v zmysle časti XV. bodu 2 bude podľa potreby vytvorený od prípadu k prípadu tromi fyzickými osobami poverenými poisťovňou, teda žalovaným, pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. pokiaľ sama poisťovňa

nezriadi stály rozhodcovský súd. Poisťovňa pritom má vydať štatút rozhodcovského súdu. Takýto spôsob zloženia, resp. určenia rozhodcovského súdu, tento je podľa názoru súdu ukázkovým príkladom neprijateľnej podmienky, keďže by malo ísť o súd vytvorený žalovaným ako dodávateľom, resp. osobou poverenou žalovaným, teda vyvstávala by tu veľká pochybnosť o objektívnosti takéhoto súdu. Z takto formulovanej rozhodcovskej doložky nakoniec ani nemôže súd vyvodiť iný záver ako ten, že ide o rozhodcovskú doložku šitú priamo na mieru žalovanému s cieľom na jednej strane zabezpečiť si v prípade potreby rozhodnutie súdu, ktorý mu bude priznávať požadované nároky a na druhej strane dosiahnuť stav, keď si spotrebiteľ nebude uplatňovať prípadné svoje nároky, pretože podľa rozhodcovskej doložky si ich môže uplatňovať iba v rozhodcovskom konaní, ale podľa rozhodcovskej doložky nevie ani nemôže vedieť, na akom rozhodcovskom súde si ich má uplatniť.

Na neprijateľnosti uvedenej rozhodcovskej doložky podľa názoru súdu nič nemení to, že v konečnom dôsledku si žalovaný uplatnil svoje nároky na rozhodcovskom súde, ktorý už je zriadený, teda nezriaďoval ho sám, resp. nepoveril niekoho na jeho zriadenie, pretože už skutočnosť, že podmienka je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa postačuje na to, aby bola neprijateľná. V opačnom prípade by bolo dosť ťažké, ak nie priam nemožné dosiahnuť cieľ sledovaný aj smernicou 93/13/EHS, teda zabezpečiť, aby spotrebiteľia neboli viazaní neprijateľnými podmienkami, keďže by bolo ich možné obísť podobne, ako to v tomto prípade urobil žalovaný a obranou takisto ním použitou, že rozhodcovský súd, ktorý nakoniec reálne konal, je nezávislý od žalovaného.

Neprijateľnosti rozhodcovskej doložky a názoru, že jej cieľom je hlavne dosiahnutie rozhodnutia, ktoré by mohlo byť exekučným titulom, bez toho, aby sa vecou zaoberal všeobecný súd, nasvedčuje aj rokovací poriadok rozhodcovského súdu a sadzobník poplatkov. Aj keď uvedený postup nie je právne významný pre posúdenie rozhodcovskej doložky (túto súd považuje za neprijateľnú z vyššie uvedených dôvodov), súd len na dokreslenie uvádza.

Žaloba a rozsudok sa síce doručujú do vlastných rúk protistrane (§ 5 bod 3 rokovacieho poriadku), ale tieto je možné považovať za doručené aj keď si protistrana zásielku nevyzdvihne v odbernej lehote, pričom v zmysle § 24 bod 2 rokovacieho poriadku v skrátených konaniach (teda bez ústneho prejednanie žaloby) sa rozhoduje v sporoch, ak predmetom je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66 500 eur, pričom aj takýto rozsudok spolu so žalobou je možné doručiť aj tzv. náhradných doručením, teda o tomto sa ani účastník nemusí dozvedieť. Pri spotrebiteľských nárokoch je možné žiadať ústne prejednanie sporu, ak predmet konania presahuje 300 eur, ale takáto žiadosť je spoplatňovaná (§ 29b rokovacieho poriadku). Od tohto poplatku (36 eur v zmysle sadzobníka poplatkov - príloha č. 2 rokovacieho poriadku bod 1) spotrebiteľ nie je oslobodený, podobne ako od poplatku za preskúmanie námietky nedostatku právomoci (§ 29b bod 2 rok. poriadku), ktorý predstavuje 360 eur (príloha č. 2 bod 4 sadzobníka poplatkov). Za návrh na oslobodenie od poplatkov je pritom žiadateľ povinný uhradiť poplatok vo výške 36 eur (príloha č. 2 bod 3 sadzobníka poplatkov). Z poučenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že za podaný odpor je potrebné uhradiť poplatok vo výške 72 eur, ktorého zaplatenie je podmienkou prihladania na odpor. Odpor je pritom potrebné podať v lehote 5 dní. Trovy priznané rozhodcovským súdom dosahujú sumu 276 eur.

Spotrebiteľ je v konaniach, v ktorých uplatňuje alebo bráni svoje práva vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy oslobodený od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/92 Zb. o súdnych poplatkoch, teda v súdnom konaní neplatí žiadne poplatky. Ak sa v súdnom konaní vydá rozhodnutie v skrátanom konaní (čiže platobný rozkaz), nie je možné ho doručiť tzv. fikciou doručenia, teda považovať žalobu a platobný rozkaz za doručený, aj keď si ho protistrana neprevzala v odbernej lehote. odpor proti platobnému rozkazu je možné podať v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu (ide o ochranu druhej strany v konaní, ktorá dostane už rozhodnutie, ktoré môže byť vo veci konečné bez toho, aby vedela, že voči nej prebieha nejaké konanie). V prípade nedoručenia platobného rozkazu sa tento ruší bez toho, aby odporca musel urobiť nejaký procesný úkon. V prípade, ak by predmetom konania pred všeobecným súdom bola suma uplatnená v rozhodcovskom konaní, náhrada trov úspešnému účastníkovi by činila necelých 70 eur (súdny poplatok vo výške 16,50 eur a trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci vo výške 51,78 eur bez DPH). Takýto postup rozhodcovského súdu a podmienky uplatnenie určitých úkonov takisto značne sťažuje postavenie spotrebiteľa, ak by rozhodcovskú doložku súd považoval za prijateľnú (čo už vzhľadom na vyššie uvedené nepovažuje). Aj tento postup zvoleného rozhodcovského súdu nasvedčuje tomu, čo bolo skutočným cieľom dojednania rozhodcovskej doložky. Aj rozhodcovské konanie, ktoré by bolo založené skutočnou dohodou zmluvných strán o rozhodcovskej doložke musí v prípade spotrebiteľských zmlúv

a sporov z nich vyplývajúcich dosahovať štandardy minimálne na úrovni, aké sú zaručené podľa Občianskeho súdneho poriadku a súvisiacich predpisov (napr. oslobodenie od súdnych poplatkov a pod.)

Ustanovenie § 53 Obč. zák. nie je zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Obč. zák), ide o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musí súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená platná rozhodcovská zmluva. Bez takejto platnej zmluvy rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

K odkazom právneho zástupcu žalovaného na rozhodnutia NS SR sp. zn. 3MCdo/14/2011 a 6MCdo/9/2012 súd len poznamenáva, že ani jeden z nich sa netýka žalovaného, pričom v prvom z týchto rozhodnutí bola iná situácia (rozhodcovskú doložku mal možnosť spotrebiteľ v lehote 30 dní od podpisu zmluvy vylúčiť a rozhodnutia nižších súdov boli zrušené, teda nie je zrejmé, ako nakoniec bolo rozhodnuté) a v druhom rozhodnutí bolo zamietnuté dovolanie, ktorým sa generálny prokurátor domáhal zrušenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, ktoré vyhodnotili rozhodcovskú doložku banky za neprijateľnú. Súdu je pritom z úradnej činnosti tak svojej, ako aj iných súdov známe, že vo väčšine prípadov súdy v exekučných konaniach, kde ako oprávnený vystupuje žalovaný a žiada vymáhať dlžnú sumu na základe rozhodcovského rozsudku vydaného na základe rozhodcovskej doložky obsahovo totožnej s tou, ktorú súd posudzoval v tomto prípade, poskytujú ochranu povinným, ktorí v pôvodnom konaní boli v pozícii spotrebiteľa, a to z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky. Mnohé z týchto rozhodnutí boli potvrdené aj dovolacím súdmi a aj NS SR.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti súd žalobe vyhovel a rozhodcovské rozsudky pre neplatne uzatvreté rozhodcovskú doložku zrušil.

Po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku v súlade s § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. bude súd pokračovať v konaní o žalobe rozhodcovského konania. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 7 O.s.p. Súd priznal žalobkyni ako úspešnej účastníčke náhradu trov konania, ktoré je povinný uhradiť žalovaný ako neúspešný účastník. Namiesto určenej výšky, súd jej priznal náhradu trov konania určenú percentom, t.j. 100 % s tým, že o výške trov konania súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísané a datované, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- b) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- c) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- d) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- e) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 205a ods. 1 O.s.p., skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,

b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,

c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,

d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Ustanovenie § 205a ods. 1 O.s.p. sa nepoužije v konaniach podľa § 120 ods. 2 O.s.p.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.